

Salomon est surnommé Kohélet « Ecclésiaste », "le rassembleur" qui parle à la communauté pour lui enseigner les vraies valeurs de la foi. Gravure de Gustave Doré.

Kohélet – L'Ecclésiaste

Sauvé par son début et sa fin

Pour de nombreux chercheurs, Kohélet est un livre étrange dans le contexte biblique à cause de son pessimisme total. Pour le Talmud, le début et la fin du livre ont permis de le sauver pour la postérité; il fut ainsi inclus dans le canon biblique.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף ל עמוד ב

אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב: בקשו חכמים לגנוז ספר קהלת מפני שדבריו סותרין זה את זה, ומפני מה לא גנזוהו - מפני שתחילתו דברי תורה וסופו דברי תורה, תחילתו דברי תורה - דכתיב (קהלת א) מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש ואמרי דבי רבי ינאי: תחת השמש הוא דאין לו, קודם שמש - יש לו. סופו דברי תורה - דכתיב (קהלת יב) סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם. מאי כי זה כל האדם? אמר רבי (אליעזר) + מסורת הש"ס: [אלעזר] + כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל זה.

Talmud de Babylone traité Chabat page 30 b

Rav Yéhouda fils de Rav Chmouel fils de Chilat a dit au nom de Rav: les sages voulurent écarter le livre de l'Ecclésiaste du canon biblique car ses propos se contredisaient. Pourquoi ne l'ont-ils pas fait ? Car le début (du livre) est parole de Tora et la fin est parole de Tora. Le début est parole de Tora, comme il est dit "quel avantage du labeur de l'homme sous le soleil?" ; et on a dit dans l'école de Rabbi Yanai: sous le soleil point davantage, mais au dessus du soleil (pour l'investissement dans la Tora qui vient des cieux) il y a un avantage. La fin est parole de Tora, car il est écrit "fin de discours, tout est entendu, crains Dieu et garde Ses commandements, car c'est cela tout l'homme." Que signifie "tout l'homme" ? Rabbi Eléazar (certaines versions portent Rabbi Eliézer) dit : le monde entier n'a été créé que pour cela (la crainte révérencielle de Dieu).

Traduction : Philippe Haddad